

Тетяна Скрипка: «Наставництво має стати частиною української культури»

22.7.2026 - | Verkhovna Rada Ukrainy

Нещодавно набрав чинності закон про наставництво. Він визначає, хто може бути наставником і для кого може здійснюватися наставництво, а також запроваджує дві його форми — індивідуальне та корпоративне. Як закон розширить підтримку дітей та як зробити наставництво новою українською культурою, в інтерв'ю Пресслужбі Апарату Верховної Ради розповіла голова підкомітету у справах сім'ї та дітей Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Тетяна Скрипка.

— Ухвалено Закон «Про наставництво». Чому державі знадобилося виносити це питання на рівень окремого закону?

До прийняття Закону про наставництво у національному законодавстві існувала лише фрагментарна норма. Раніше закон передбачав наставництво лише для дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Сьогодні ж ми розширюємо це право на дітей, які самі, або їх родини опинились у складних життєвих обставинах, дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, були депортовані, або примусово переміщені, дітей ветеранів війни, малолітніх та неповнолітніх вагітних жінок та молодих мам, які потребують допомоги.

З метою забезпечення безпечного та ефективного здійснення наставництва Законом запроваджено організацію наставництва, як вид соціальної послуги. Щоб полегшити роботу державних соціальних служб цю послугу буде надавати також громадський сектор, який активно працює у сфері наставництва.

— Як знайти баланс, щоб, з одного боку, захистити дитину від потенційних ризиків, а з іншого — не «задушити» бюрократією щире бажання людей допомогти дітям?

Пошук цього балансу став можливим саме завдяки тому, що до розробки закону ми залучили тих, хто знає тему зсередини: урядовців, громадський сектор, діючих наставників та саму молодь із досвідом альтернативного виховання.

Безпека дитини — це наш абсолютний пріоритет, тому майбутні підзаконні акти передбачають чіткі вимоги до майбутніх наставників та до їх підготовки. Водночас ми пам'ятаємо, що наставництво — це щира, добровільна й безоплатна місія, тому, як тільки Мінсоцполітики фіналізує всі документи, ми разом із партнерами проаналізуємо їхню роботу в реальних умовах, щоб прибрати зайві бар'єри й зробити процес максимально швидким і комфортним для людей, які прагнуть допомогти дитині.

— Новацією Закону можна вважати «Корпоративне наставництво». Що це таке і як воно має працювати?

Корпоративне наставництво трансформує традиційну профорієнтацію у довготривалу та системну підтримку дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Суть полягає у допомозі дитині знайти свій майбутній професійний шлях у житті. Надавач соціальних послуг формує групу дітей, оцінює їхні потреби та залучає підприємства-партнери.

Окрім ознайомлення з професіями та першої практики, діти отримують психологічну підтримку: вчатьсЯ комунікувати, будувати здорові стосунки та проявляти лідерські якості. Крім того, працівники компаній часто проходять навчання та стають індивідуальними наставниками для підлітків.

— Чи використовували ви закордонний досвід під час розробки Закону?

Головним натхненням став досвід США, який я вивчала під час візиту до Лос-Анджелеса. Там наставництво — це одна із основних форм підтримки дітей, які опинилися без належної батьківської опіки, а також важлива частина суспільної культури, де бути наставником модно й почесно. У цій системі кожна дитина має надійного дорослого порадирика, який залишається з нею до досягнення успішного дорослого життя, після чого випускники часто самі стають наставниками.

Саме цей досвід сформував мету: зробити наставництво частиною української культури. В умовах війни, коли тисячі наших дітей опинилися в скруті, вміння правильно, чуйно та безпечно підтримати дитину має стати базовою навичкою для кожного свідомого дорослого в Україні.

— Як у регіонах відбувається підготовка майбутніх наставників?

Перше з чого починається робота в регіонах це роз'яснення філософії що таке наставництво і як в Україні працює інститут наставництва. Головний ресурс — це місцеві громадські організації. Вони вже мають необхідну базу і підготовлених фахівців, для організації наставництва. Тому ми спонукаємо громади інвентаризувати весь громадський сектор, який працює у сфері захисту прав дітей аби вони в подальшому ставали організаторами наставництва.

Паралельно працюємо з органами місцевого самоврядування, службами у справах дітей, центрами соціальних служб роз'яснюючи їхню роль у наставництві згідно з прийнятим Законом.

Ми вже об'їхали понад 10 областей, щоб донести обласним державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування, громадам, що наставництво це дієва перевірена форма підтримки дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, яка дійсно дає можливість дітям будувати своє майбутнє.

Наша мета — побудувати суспільну культуру, де бути надійним другом для дитини у скруті є природним для кожного дорослого.

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/274448.html